

Haapajärven kaupunki

Kaupunki-, konserni- ja elinkeinostrategia 2021

1. Arvot, visio ja toiminta-ajatus

Kaupungin päätökset ja toiminnot perustuvat paikkakunnan ominaispiirteisiin ja asukkaiden parhaaksi tehtävään työhön. Toiminta-ajatukseseen on tiivistetty kaupungin toiminnan perusta: vetovoimainen ja osaava keskus omalla alueella hyvien liikenneyhteyksien varrella, jossa on hyvät palvelut asukkaille. Visiossa kuvataan kaupungin ja paikkakunnan tulevaisuuden näkymää, jota tavoitellaan asiakirjan tavoitteilla ja siinä esitettävillä toimenpiteillä. Visiossa tulee esille kestävää kehitystä arvostavan maaseutukaupungin kehittäminen ja elinvoima.

Arvot

- Palveluhenkisyys
- Yrittäjyys, opiskelu ja työnteko
- Viihtyisä ja luonnonläheinen asumis- ja elinympäristö, josta huolehditaan vastuullisesti
- Huolenpito kaikista asukkaista

Toiminta-ajatus

- Vetovoimainen ja osaava hyvien palvelujen Haapajärvi keskellä Suomea

Visio

- Elinvoimainen kestävän kehityksen periaatteita arvostava maaseutukaupunki

2. Nelikenttäanalyysi

Nelikenttäanalyysissä esitetään kaupungin toiminnan kannalta keskeisiä tulevaisuuden tekijöitä. Vahvuudet ja heikkoudet ovat kaupungin ja tytäryhtiöiden sisäisiä tekijöitä, joihin voimme itse vaikuttaa omalla toiminnallamme. Mahdollisuudet ja uhat ovat konsernin toiminnan ulkopuolisia tekijöitä, jotka vaikuttavat toimintaamme ja mitkä meidän on huomioitava toiminnassamme.

Mahdollisuudet

- hyvä ja monipuolinen yrityskanta
- elinvoimaiset kylät
- bioenergian ja -talouden raaka-aineet
- luonto, maaseutu ja vesistöt
- maakuntauudistus antaa voimavaroja elinvoimatehtäviin
- lasten ja nuorten koko maan keskiarvoa suurempi osuus väestöstä
- hyvät tietoliikenneyhteydet mahdollistavat etätyöskentelyn ja kaupunkäynnin maaseudultakin
- alueellinen yhteistyö kuntien ja muiden toimijoiden kanssa
- paluumuuttajat
- työpaikkaomavaraisuus

Vahvuudet

- hyvät varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut
- kaupungin, yritysten ja yhdistysten hyvä yhteistyö
- hyvät yritysten neuvonta-, toimitila ja hankepalvelut
- kaavoitettua ja reservinä olevaa teollisuusaluetta
- monipuolinen omakotitonttitarjonta kaava-alueella ja kylillä
- monipuolinen vuokra-asuntotarjonta
- rantakaavaprosessi haja-asutusalueella
- keskustan alueen katuverkoston peruskorjaus
- halpa kaukolämpö kaava-alueella
- hyvälaatuinen vesi omilta pohjavesialueilta
- monipuoliset liikunta- ja muut vapaa-ajanpalvelut
- kaupungin ja muiden toimijoiden rakentamat ja ylläpitämät liikuntapaikat

Uhat

- keskittymiskehitys kasvu- ja maakuntakeskuksiin
- maakuntauudistus tuo huolia palveluverkon säilymiseen ja kehittymiseen
- nettikaupan vaikutukset olemassa oleviin erikoisliikkeisiin
- rapistuva tieverkosto
- väestön väheneminen

Heikkoudet

- haasteellinen kuntatalous vaati jatkuvia toimenpiteitä
- taajama-alueen ympäristön hoidossa kehitettävää
- vanheneva rakennuskanta tuottaa haasteita ja edellyttää jatkuvia toimenpiteitä ja investointeja

3. Menestyksen painopistealueet

Painopistealueet on määritelty syksyn 2017 ja alkutalven 2018 aikana työryhmäpohjaisessa strategiatyössä. Työryhmätyöhön osallistuivat valtuutetut, johtavat viranhaltijat tytäryhtiöiden toimitusjohtajat sekä työntekijäjärjestöjen, yrittäjien ja MTK:n edustajat. Kutsuttuina olivat myös vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto. Työryhmätyön taustalle oli kerätty palautetta asukkailta nettikyselyllä sekä kaupungin ja yrittäjien yhteisessä Tulevaisuusfoorumissa. Myös kaupunginvaltuusto kävi strategian toteutumistarkastelun yhteydessä uuden strategian lähetekeskustelun.

Painopistealueet ovat tekijöitä, jotka on ehdottomasti pystyttävä toteuttamaan vision saavuttamiseksi. Kullekin painopistealueelle on asetettu konkreettiset **tavoitteet**, joiden toteutumista seurataan vuosittain. Myös painopistealueiden ja tavoitteiden sisältöä arvioidaan ja tarvittaessa muutetaan vuosittaisen joulukuussa tehtävän strategiatarkastelun yhteydessä. Painopistealueiden kehittämisen ja toiminnan ohella kaupunki huolehtii myös muista palveluistaan ja toiminnoistaan tehokkaasti ja hyvin.

1. Kestävä kehitys
ja biotalous osaksi
kaupungin
tulevaisuutta

2. Haapajärven
vahvuudet
tietoisuuteen
markkinoinnilla

3. Koulutus- ja
kulttuuripalvelut
elinvoiman
vauhdittajana

4. Yrittäjähenkisen
kaupungin talous
kunnossa

3.1. Kestävä kehitys ja biotalous osaksi kaupungin tulevaisuutta

Yhteistyö biotalouden verkostoissa

- **Yrityspalvelujen Biostudio-hanke verkostotoimijana:** kaupunginjohtaja ja yrityspalvelujen toimitusjohtaja
- **Jedun biokaasu- ja muut hankkeet verkostotoimijana:** kaupunginjohtaja, yrityspalvelujen toimitusjohtaja ja Jedu
- **Yritysten biotalouden investoinnit ja kehittämishankkeet:** Haapajärven Yrityspalvelut Oy, Haapajärven Lämpö Oy ja paikkakunnan yritykset

Kestävä kehitys arkipäivän toiminnaksi

- **Kaupungin omien toimintojen kehittäminen ja kuntalaisten osallistaminen Väre-hankkeessa sekä muutoin osana päivittäistä toimintaa:** kaupungin johtoryhmä ja hanketoimijat
- **Varhaiskasvatuksen ja koulujen kestävän kehityksen toiminnan ja opetuksen jatkaminen ja kehittäminen:** sivistyspalvelut

Bioenergiamuotojen markkinointi ja käytön laajentaminen

- **Lisätään esim. aurinko-, tuuli- ja biokaasuenergian käyttöä kotitalouksissa, yrityksissä ja maataloilla yhteishankkeilla eri toimijoiden kanssa:** Haapajärven Yrityspalvelut Oy, maaseutupalvelut, Proagria

3.2. Haapajärven vahvuudet tietoisuuteen markkinoinnilla

Paikkakunnan ja palvelujen suunnitelmallinen markkinointi

- **Konsernin yhteinen paikkakunnan markkinointistrategia ja -suunnitelma:** kaupunginjohtaja ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat
- **Kaupallisten palvelujen markkinointi yhteistyössä yrittäjien kanssa hankkeella :** kaupunginjohtaja, yrityspalvelujen toimitusjohtaja ja yrittäjäjyhdistys

Määräaikaiset markkinointikampanjat muuttajille

- **Paikkakunnalle muuttoa suunnittelevien ja muuttaneiden määräaikaiset kampanjat:** kaupungin johtoryhmä ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat

Koululaiset ja opiskelijat paikkakunnan markkinoijina

- **Koululaiset ja opiskelijat tekevät osana opetussuunnitelmaa säännönmukaisesti ja suunnitelmallisesti materiaalia paikkakuntaan liittyvistä aiheista eri näkökulmista nettiin ja eri somekanaviin:** sivistyspalvelut/varhaiskasvatus ja koulut

3.3. Koulutus- ja kulttuuripalvelut elinvoiman vauhdittajana

Vetovoimaiset koulutuspalvelut

- **Koulujen opetussuunnitelmat ja hanketoiminta:** sivistyspalvelut/koulut
- **Varhaiskasvatuksen suunnitelmat ja hanketoiminta:** sivistyspalvelut/varhaiskasvatus
- **Ammatillisen toisen asteen koulutuksen opetussuunnitelmat ja kehittäminen:** sivistyspalvelut ja Jedu
- **Lukion ja liiketalouden opetuksen yhteistyön kehittäminen:** sivistyspalvelut ja Jedu
- **Koulujen vierailu- ja tutustumiskäyntipalvelujen myynti ulkomaisille opettajille:** sivistyspalvelut

Sivistyspalvelujen hyväkuntoiset ja toimivat tilat

- **Tilojen suunnitelmallinen kunnossapito ja vuosikorjaukset:** tekniset palvelut
- **Tilojen peruskorjausten suunnitelmallinen valmistelu taloussuunnitelmassa ja investointiohjelmassa:** tekniset palvelut

Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen

- **Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen koulujen opetuksessa:** sivistyspalvelut
- **Reitistöhanke toteuttaminen yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa:** kaupunginjohtaja ja yrityspalvelujen toimitusjohtaja
- **Matkailu- ja ohjelmapalveluiden kehittäminen yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa:** kaupunginjohtaja ja yrityspalvelujen toimitusjohtaja

3.4. Yrittäjähenkisen kaupungin talous kunnossa

Kaupungin talous tasapainossa

- **Talousarviossa ja -suunnitelmassa vuosittainen talous ylijäämäinen, ei kumulatiivista alijäämää sekä velkaantuneisuuden vähentäminen:** kaupunginvaltuusto
- **Kaupungin maakuntauudistuksesta aiheutuvien toiminnallisten muutosten päätöksenteko:** kaupunginvaltuusto

Osaavan työvoiman saatavuus

- **Paikkakunnan ja alueen toisen asteen koulutus vastaa yritysten tarpeita:** kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhteistyössä Jedun kanssa

Paikkakunnan palvelujen käyttö

- **Yrityspalvelujen ja yrittäjähdistyksen yhteistyössä suunnittelema hanke kaupananalan palvelujen yhteistyöstä markkinoinnissa ja tapahtumien järjestämisessä:** kaupunginjohtaja, yrityspalvelujen toimitusjohtaja ja yrittäjähdistys

4. Strategiaa täydentävät asiakirjat

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- omistajapolitiikka
- henkilöstöpolitiikka
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen

Lisäksi kuntalain mukaan kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen.

Kuntastrategiassa tulee määrittellä myös toteutumisen seuranta ja arviointi. Talousarvion ja -suunnitelman tulee pohjautua kuntastrategiaan. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuustokaudessa.

Kaupunki-, konserni- ja elinkeinostrategiaa täydentävät muutamat muut kaupungin valtuuston hyväksymät toimintaa ohjaavat asiakirjat. Osa asiakirjoista on jo laadittu ja niitä päivitetään määräajoin. Osa asiakirjoista tullaan laatimaan vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Maankäyttö:

- Maankäytön suuntaviivat 2025 (kv 16.10.17 § 80)
- Maapolitiikka (kv 11.11.13 § 95)
- Keskustan osayleiskaava 2035 (kv 28.4.14 § 17)

Opetus ja varhaiskasvatus:

- Varhaiskasvatussuunnitelma
- Esiopetuksen opetussuunnitelma
- Perusopetuksen opetussuunnitelma
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma
- Lukion opetussuunnitelma
- Taiteen perusopetussuunnitelma
- Aikuisten perusopetussuunnitelma
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma
- Selänteen kuntien perusopetuksen laatukäsikirja
- Selänteen koulujen tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia
- Jokilatvan opiston perussopimus
- Oulun Eteläisen kirjastostrategia
- Nivala-Haapajärven ja Ylivieskan seutukuntien liikuntatoimen ja -palvelujen kehittämisohjelma

Elinkeinot:

- Elinkeinopolitiikan suuntaviivat 2025
- Palvelujen tuotannon ja ostopalvelujen hankinnan suuntaviivat 2025

Hyvinvointi ja henkilöstö:

- Laaja hyvinvointikertomus (kv 28.8.17 § 65)
- Henkilöstöohjelma (kv 5.11.12 § 65)

Konserni:

- Kaupungin konsernin toiminnan suuntaviivat 2025 ja konserniohjeet

Konserniyhtiöt:

- Haapajärven Lämpö Oy <https://haapajarvenlampo.fi>
- Haapajärven Vesi Oy <http://www.haapajarvenvesi.fi>
- Haapajärven Yrityspalvelut Oy <http://www.haapajarvi.fi/yrityspalvelut>
- Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratalot <https://haapajarvenvuokratalot.fi>

5. TOTEUTUMISTARKASTELU 2019

PAINOPISTEALUE	TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN 2019
Kestävä kehitys ja biotalous osaksi kaupungin tulevaisuutta	Yhteistyöbiotalouden verkostoissa	Yrityspalvelujen Biostudio-hanke verkostotoimijana: kaupunginjohtaja ja yrityspalvelujen toimitusjohtaja	Tehty hankehakemus yhteistyössä Jedun ja yritysten kanssa, mutta hakemusta ei hyväksytty.
		Jedun biokaasu- ja muut hankkeet verkostotoimijana: kaupunginjohtaja, yrityspalvelujen toimitusjohtaja ja Jedu	Esiselvityshanke on vedetty hakuvaiheessa pois, koska rahoittajalta tuli kielteinen kanta rahoitukseen. Selvitetään edelleen.
		Yritysten biotalouden investoinnit ja kehittämishankkeet: Haapajärven Yrityspalvelut Oy, Haapajärven Lämpö Oy ja paikkakunnan yritykset	Haapajärven Lämpö Oy:n voimalaitoshanke on rakenteilla. Yrityspalvelut tehnyt yhteistyötä biotalouden yritysten kanssa mm. toimitila- ja hankeasioissa.
	Kestävä kehitys arkipäivän toiminnaksi	Kaupungin omien toimintojen kehittäminen ja kuntalaisten osallistaminen Väre-hankkeessa sekä muutoin osana päivittäistä toimintaa: kaupungin johtoryhmä ja hanketoimijat	Osallistuminen aurinkopaneelien yhteishankintaan Väre-hankkeen kautta. Kiinteistö Oy Virastokeskuksessa siirrytty aurinkopaneeleihin. Koulujen energiansäästö kampanja 50/50 on käynnistetty. Energiataseselvitys on tehty. Yhden kaupungin rakennuksen siirtymistä biopolttoaineeseen on selvitetty, mutta toteutusta on siirretty.
		Varhaiskasvatuksen ja koulujen kestävä kehityksen toiminnan ja opetuksen jatkaminen ja kehittäminen: sivistyspalvelut	Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa 2019-2020 Päiväkoti Kartanolle vihreä lippu.
	Bioenergiamuotojen markkinointi ja käytön laajentaminen	Lisätään esim. aurinko-, tuuli- ja biokaasuenergian käyttöä kotitalouksissa, yrityksissä ja maataloilla yhteishankkeilla eri toimijoiden kanssa: Haapajärven Yrityspalvelut Oy, maaseutupalvelut, Proagria	Toiminta keskittynyt Väre -hankkeen mukaisiin toimenpiteisiin. Haapajärven seurakunta on liittynyt Väre -hankkeeseen.

Haapajärven vahvuudet tietoisuuteen markkinoinnilla	Paikkakunnan palvelujen suunnitelmallinen markkinointi	Konsernin yhteinen paikkakunnan markkinointistrategia ja -suunnitelma: kaupunginjohtaja ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat	Valmistunut 11/18.
		Kaupallisten palvelujen markkinointi yhteistyössä yrittäjien kanssa hankkeella: kaupunginjohtaja, yrityspalvelujen toimitusjohtaja ja yrittäjäyhdistys	Hanketta ei ole vielä tehty. Markkinointitapana yrityspalvelujen organisoimat Bonuspäivät ja muut kampanjat sekä joulun avaus.
	Määräaikaiset markkinointikampanjat muuttajille	Paikkakunnalle muuttoa suunnittelevien ja muuttaneiden määräaikaiset kampanjat: kaupungin johtoryhmä ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat	Mukana markkinointistrategiassa ja -suunnitelmassa. Toteutus syksy 2019 ja kevät 2020.
	Koululaiset ja opiskelijat paikkakunnan markkinoijina	Koululaiset ja opiskelijat tekevät osana opetussuunnitelmaa säännönmukaisesti ja suunnitelmallisesti materiaalia paikkakuntaan liittyvistä aiheista eri näkökulmista nettiin ja eri somekanaviin: sivistyspalvelut/varhaiskasvatus ja koulut	Facebook: lukio, yläaste, Välioja, Parkkila, Tiitto sekä Kartanon, Satakielen ja Satulaakson päiväkodit. Toimintaa kehitetään. Lukiolla lisäksi Instagram ja Twitter.
Koulutus- ja kulttuuripalvelut elinvoiman vauhdittajana	Vetovoimaiset koulutuspalvelut	Koulujen opetussuunnitelmat ja hanketoiminta: sivistyspalvelut/koulut	Perusopetuksen opetussuunnitelmat on päivitetty, lukion opetussuunnitelman päivittäminen, lukioden kehittämisverkosto, Kiva Koulu hanke, 6.-9.luokkalaisten Pohjois-Pohjanmaan yrityskylähanke, Pohjois-Suomen Unesco-koulujen Polaris verkosto, Erasmus hankkeet, Tukea tutorista-hanke
		Varhaiskasvatuksen suunnitelmat ja hanketoiminta: sivistyspalvelut/varhaiskasvatus	Varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty.
		Ammatillisen toisen asteen koulutuksen opetussuunnitelmat ja kehittäminen: sivistyspalvelut ja Jedu	Valtakunnallinen lukioden kehittämisverkosto, Tubeta tiedettä hanke Lukioden ja ammattikorkeakoulun yhteistyöyhdistys Eleven+, lukion ja ammattioppilaitoksen yhdistelmätkinto, Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkosto (eLukio)

		Lukion ja liiketalouden opetuksen yhteistyön kehittäminen: sivistyspalvelut ja Jedu	1.8.18 Liiketalouden osasto siirtyi lukion tiloihin
		Koulujen vierailu- ja tutustumiskäyntipalvelujen myynti ulkomaisille opettajille: sivistyspalvelut	Liettuasta ollut opettajia lukiolla, perusopetuksessa opettajia Italiasta, Kreikasta, Espanjasta, Romaniasta, Puolasta ja Liettuasta.
	Sivistyspalvelujen hyväkuntoiset ja toimivat tilat	Tilojen suunnitelmallinen kunnossapito ja vuosikorjaukset: tekniset palvelut	Yläasteen korjaushanke jatkuu. Vuosikorjauksia K.j Ståhlbergin, Väliojan, Tiiton, Parkkilan ja Oksavan kouluilla
		Tilojen peruskorjausten suunnitelmallinen valmistelu taloussuunnitelmassa ja investointiohjelmassa: tekniset palvelut	Kohteiden määrittely investointiohjelmaan talousarvion laadinnan yhteydessä.
	Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen	Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen koulujen opetuksessa: sivistyspalvelut	Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa 2019-2020 huomioitu
		Reitistöhanke toteuttaminen yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa: kaupunginjohtaja ja yrityspalvelujen toimitusjohtaja	Retkeilyn esiselvityshanke on toteutettu ja loppumaksatuspäätös on saatu. Retkeilyhankkeen kehittämis- ja investointiosioon on hakemus jätetty, mutta päätöstä ei ole vielä.
		Matkailu- ja ohjelmapalveluiden kehittäminen yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa: kaupunginjohtaja ja yrityspalvelujen toimitusjohtaja	Säännölliset yhteispalaverit jatkuvat.
Yrittäjähenkisen kaupungin talous kunnossa	Kaupungin talous tasapainossa	Talousarviossa ja -suunnitelmassa vuosittainen talous ylijäämäinen, ei kumulatiivista alijäämää sekä velkaantuneisuuden vähentäminen: kaupunginvaltuusto	Talousohjelma 2019-2025 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa, ja jota tarkistetaan tarvittaessa.
		Kaupungin maakuntauudistuksesta aiheutuvien toiminnallisten muutosten päätöksenteko: kaupunginvaltuusto	Sote-maakuntauudistuksesta ei ole päätöksiä.
	Osaavan työvoiman saatavuus	Paikkakunnan ja alueen toisen asteen koulutus vastaa yritysten tarpeita: kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja	Kaupungin, yrityspalvelujen ja yrittäjähdistyksen yhteinen tilaisuus yrittäjille Jedun koulutuspalveluista. Esillä mm.

		yhteistyössä Jedun kanssa	oppisopimuskoulutus ja tutkintojen osien suorittaminen, jotka ovat edullinen tapa hankkia koulutusta yrityksen työntekijöille. Tulevaisuusfoorumin teema liiketalouden opetuksen ja yritysten välinen yhteistyö.
	Paikkakunnan palvelujen käyttö	Yrityspalvelujen ja yrittäjähdistyksen yhteistyössä suunnittelema hanke kaupanalan palvelujen yhteistyöstä markkinoinnissa ja tapahtumien järjestämisessä: kaupunginjohtaja, yrityspalvelujen toimitusjohtaja ja yrittäjähdistys	Tehty käytännön yhteistyötä yrityspalvelujen ja yrittäjähdistyksen kanssa tapahtumien ja kauppajen kampanjoiden markkinoinnissa.
Strategiaa täydentävät asiakirjat			Elinkeinopolitiikan suuntaviivat 2025 Kaupungin konsernin toiminnan suuntaviivat 2025 ja konserniohje Laajan hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2019. Talousohjelma 2019-2025 Varhaiskasvatussuunnitelma 2019 Esiopetuksen opetussuunnitelma 2019 Haapajärven koulujen tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia 2019 Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma 2019
			Valmistelussa olevat asiakirjat: Palvelujen tuotannon ja ostopalvelujen suuntaviivat 2025 Lukion opetussuunnitelma 2019 Haapajärven perusopetuksen laatukäsikirja 2019
			Tiitonrannan kyläkaava vahvistettu. Katujen peruskorjausohjelma päivitetty.

